

بحران در ائتلاف عربستان، ترکیه و مصر علیه ایران

عربستان سعودی در رویارویی منطقه ای خود با تهران، روی مصر و ترکیه، به عنوان دو قدرت همتراز ایران شیعه، حساب می کند.

به گزارش آران نیوز: وال استریت ژورنال نوشت: مصر و ترکیه، متحدان قدرت های سنی مذهب درباره این مسئله که ایران تهدید اصلی محسوب می شود با یکدیگر اختلاف نظر دارند.

به گزارش «انتخاب»؛ این نشریه آمریکایی در ادامه آورده است: عربستان سعودی در رویارویی منطقه ای خود با تهران، روی مصر و ترکیه، به عنوان دو قدرت همتراز ایران شیعه، حساب می کند.

در این مثلث راهبردی، ترکیه در واقع به عنوان متحد اصلی عربستان سعودی در جنگ سوریه ظاهر شده است. ریاض و آنکارا، هر دو از شورشیان ضد حکومت سوریه، حمایت می کنند و در طول چند ماه اخیر، همکاری میان این دو کشور گسترش یافته است.

در این میان، مصر با پیوستن به ائتلاف نظامی به سرکردگی عربستان سعودی، و اعزام نیروی دریایی خود جهت کمک به محاصره و مسدود کردن بنادر یمن، نقش عمده ای در تلاش های سعودی برای کاهش نفوذ ایران در یمن ایفا کرده است. شایان ذکر است که کنترل این بنادر در دست نیروهای حوثی تحت حمایت ایران قرار دارد.

مشکل عربستان سعودی این است که ضلع سوم این مثلث، یعنی رابطه مصر و ترکیه یکی از خصومت های آشکار است. در حالی که ترکیه به تازگی به سمت آشتی با روسیه و نیز سازش با اسرائیل حرکت کرده است، رابطه آن کشور با قاهره از زمان برکناری، محمد مرسی، رئیس جمهور وقت مصر در سال ۲۰۱۳، همچنان به شدت سرد است.

آن چه که مایه ناکامی و سرخوردگی بیشتر ریاض شده، آشکارتر شدن این موضوع است که ترکیه و مصر هیچ کدام همچون سعودی روی مسئله نفوذ فزاینده ایران در سراسر خاورمیانه حساسیت نشان نمی دهند و توجه چندانی به این مسئله ندارند. لازم به ذکر است که ترکیه و مصر به طور روز افزونی هدف داعش قرار دارند.

بعد از حمله به سفارت سعودی در تهران در ماه ژانویه، ترکیه، برخلاف سایر متحدان عربستان سعودی، نه فقط به تبعیت از عربستان روابط خود را با ایران قطع نکرد که روابط دیپلماتیک با این کشور را کاهش هم نداد. مصر که در پی توافق صلح کمپ دیوید با اسرائیل، رابطه اش با ایران قطع شده بود، درخواست سعودی برای سرنگونی حکومت سوریه را تأیید نمی کند.

طبیعی است که این بی رغبتی از سوی مصر، عربستان سعودی را نگران می کند.

فهد ناظر، کارشناس امور سعودی در موسسه مشاوره اطلاعات جی تی جی و تحلیل گر پیشین در سفارت سعودی در واشنگتن گفت: "عربستان سعودی از متحدانش می خواهد که سیاست های خود را راحت بیان کنند. به اعتقاد ریاض زمان موضع گیری های مبهم و دو پهلو مدت ها است که به سرآمده و با توجه به ناآرامی ها و خشونت های منطقه را فراگرفته لازم است که سیاست ها شفاف و قاطع باشد.

بخشی از تردید ترکیه و مصر، تأثیر متقابل و پیچیده میان دو جنگ اصلی است که خاورمیانه را به لرزه درآورده است.

از زمانی که ژنرال عبد الفتاح السیسی، رئیس جمهور مرسی را برکنار و اخوان المسلمین را غیر قانونی اعلام کرد، از نظر مصر، ضرورت مقابله با اسلام سیاسی و جلوگیری از نفوذ اخوان المسلمین در هر نقطه از منطقه، اولویت اصلی در عرصه امنیت ملی به شمار می رود و نگرانی درباره ایران را کم رنگ جلوه می دهد.

در مورد سوریه، این قضیه بدین معنا است که از دیدگاه قاهره اسد نه فقط در مقایسه با شورشیان تحت حمایت سعودی و زابیده اخوان المسلمین بلکه با توجه به تندروهای متحد با القاعده یا داعش، زیانبار نیست.

نبیل فهمی، که در دوران سیسی در سال های ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ وزیر خارجه مصر بود، گفت: "حکومت سعودی به طرز چشمگیری خواستار تغییر رژیم سوریه است و قاطعانه آن را اولویت می داند. با توجه به موضعی که ما اتخاذ کرده ایم، این مسئله در اولویت قرار ندارد. به نظر ما باید ثبات حکومت سوریه را فراهم آورد و بعد از اطمینان از این قضیه، ملت سوریه تصمیم خواهند گرفت که چه کسی باید برود و چه کسی بماند. با توجه به تبعات فروپاشی کشور سوریه به لحاظ داخلی و منطقه ای ما خواستار این قضیه نیستیم."

اما از منظر رجب طیب اردوغان، رئیس جمهور ترکیه، سیاستمداری اسلامی که به برکناری و زندانی شدن مرسی به عنوان هتک حرمت شخصی می نگرد، تعهدات عقیدتی در مقایسه با مزیت های آشکار ژئوپلیتیک، همکاری بالقوه با مصر پرجمعیت ترین کشور عربی از اهمیت بیشتری برخوردار است.

ماه جاری، بینالی یدلریم، نخست وزیر جدید ترکیه، خواستار ازسرگیری روابط تجاری و نیز برقراری روابط در سایر زمینه ها با مصر شد، اما تأکید کرد که آنکارا «کودتای سال ۲۰۱۳ برضد دمکراسی» را قبول ندارد. مصر نیز از ترکیه خواست تا دولت جدید مصر (دولت سیسی) را به رسمیت بشناسد.

اسر یاکیس، وزیر خارجه پیشین ترکیه، در توضیح این قضیه گفت: "خودداری از به رسمیت شناختن آقای سیسی، به دغدغه ای برای آقای اردوغان تبدیل شد."

آقای یاکیس، یکی از مؤسسان حزب حاکم ترکیه و نیز سفیر پیشین ترکیه در مصر گفت: "مصر و ترکیه نباید هیچ گونه مشکلی داشته باشند. مصر برای هر کاری که بخواهید در خاورمیانه انجام دهید، شریکی مهم و اساسی به شمار می آید و ترکیه خود را از برخورداری از این حمایت محروم می کند."

وی افزود: "اردوغان با تبعیت کامل از ریاض، مرتکب اشتباهی راهبردی می شود."

ترکیه نباید با دشمنی با ایران خود را در معرض خطر قرار دهد. تا کنون هم در زمینه تبعیت از ریاض بیش از اندازه پیش رفته است، و این امکان وجود دارد که در آینده، زمانی که منافع ترکیه و عربستان سعودی از هم فاصله بگیرد، ترکیه آسیب ببیند و ضرر کند.

می توان گفت که تا حدودی این تغییر نگرش عربستان به اخوان المسلمین است که به برقراری رابطه با ترکیه دامن زده است. از زمان برکناری مرسى، ریاض همراه با کشورهای امارات متحده عربی و کویت، حامی مالی مهم رژیم سیسی شده است. ملک عبدا...، حاکم پیشین سعودی، در زمینه خصومت با اخوان المسلمین با سیسی سهیم شده و این حزب را گروهی تروریستی نامیده است.

اما شاه سلمان، که سال پیش به قدرت رسید، نگرشی به مراتب بهتر و دوستانه تری به اسلام سیاسی داشته است. او و پسرش، بن سلمان، وزیر دفاع سعودی، به سرعت در مسیر کمک به وابسته های اخوان المسلمین در سوریه و یمن حرکت و اقدام کردند که این مسئله بسیار موجب نگرانی آقای سیسی و نیز شادی و مسرت آقای اردوغان شده است.

شادی حمید، عضو برجسته مؤسسه بروکینگز و نیز مؤلف کتابی جدید تحت عنوان «استثناء گرایى اسلامى»، در توضیح این قضیه گفت: سیاست خارجی به طور ویژه در این کشورها نهادینه نشده است. صحبت ما درباره روابط دولت یا دولت در حالت عادى نیست. روابط کشورهای سعودى مصر، مصر- ترکیه یا ترکیه سعودى را در نظر بگیرید. همه این روابط به طرز فکر و ویژگی های شخصی افراد عجیب و غریب و دمدمی مزاج بستگی دارد.